

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 593/2008,**17. juuni 2008,****lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I”)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 61 punkti c ja artikli 67 lõike 5 teist taanet,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühendus on seadnud eesmärgiks vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala säilitamise ja arendamise. Sellise ala järkjärguliseks loomiseks tuleb ühendusel piiriülese toimega tsiviilasjade osas tehtava õigusosalase koostöö raames võtta vajalikke meetmeid sel määral, mil see on vajalik siseturu nõuetekohaseks toimimiseks.
- (2) Asutamislepingu artikli 65 punkti b kohaselt hõlmavad need meetmed selliseid meetmeid, mis edendavad liikmesriikides kohaldatavate rahvusvahelise eraõiguse normide ja kohtualluvuse eeskirjade kokkusobivust.
- (3) Euroopa Ülemkogu 15. ja 16. oktoobri 1999. aasta Tampere kohtumisel kinnitati kohtuotsuste ja õigusasutuste muude otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtet kui tsiviilasjades tehtava õigusosalase koostöö nurgakivi ning kutsuti nõukogu ja komisjoni võtma vastu meetmete programmi nimetatud põhimõtte rakendamiseks.
- (4) Nõukogu võttis 30. novembril 2000. aastal vastu komisjoni ja nõukogu ühisprogrammi, mis käsitleb meetmeid tsiviil- ja kaubandusajades tehtud otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamiseks ⁽³⁾. Programmis määratletakse rahvusvahelise eraõiguse normide harmoneerimisega seotud meetmed kui meetmed, mis hõlbustavad kohtuotsuste vastastikust tunnustamist.
- (5) Euroopa Ülemkogu poolt 5. novembril 2004 vastu võetud Haagi programmis ⁽⁴⁾ kutsuti lepinguliste võlasuhetega seotud rahvusvahelise eraõiguse normide („Rooma I”) osas aktiivselt tööd jätkama.
- (6) Selleks et muuta kohtuvaidluste tulemused prognoositavaks, parandada õiguskindlust ja kohtuotsuste vaba liikumist, loob siseturu nõuetekohane toimimine vajaduse selle järele, et liikmesriikide rahvusvahelise eraõiguse normid sisaldaksid samu pidemeid kohaldatava õiguse kindlaksmääramiseks, olenemata sellest, millises riigis on kohtule hagi esitatud.
- (7) Käesoleva määruse sisuline reguleerimisala ja sätted peaksid olema kooskõlas nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades ⁽⁵⁾ („Brüssel I”) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 864/2007 lepinguvälise võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta ⁽⁶⁾ („Rooma II”).
- (8) Perekondlikud suhted peaksid hõlmama abielu- ja hõimlussuhteid ning otse- ja küljjoones sugulust. Artikli 1 lõikes 2 osutatud abielu ja teiste perekondlike suhetega samalaadset mõju omavate suhete mõistet tuleks tõlgendada kooskõlas selle liikmesriigi õigusega, kus on kohtusse pöördutud.
- (9) Vekslitest, tšekkidest ja võlakirjadest ning muudest vabalt kaubeldavatest väärtpaberitest tulenevad võlasuhted peaksid hõlmama ka veokirju sellises ulatuses, mil veokirjast tulenevad võlasuhted tekivad selle kaubeldavusest.
- (10) Lepingueelsetest toimingutest tekkinud võlasuhteid reguleerib määruse (EÜ) nr 864/2007 artikkel 12. Need võlasuhted tuleks seetõttu käesoleva määruse reguleerimisalast välja jätta.
- (11) Lepingupoolte vabadus kohaldatavat õigust valida peaks olema lepinguliste võlasuhete asjades rahvusvahelise eraõiguse süsteemi nurgakivi.
- (12) Selle kindlaksmääramisel, kas õiguse valikut on selgelt väljendatud, tuleks muu hulgas arvesse võtta pooltevahelist kokkulepet usaldada lepingust tulenevate vaidluste lahendamise ainupädevus ühe liikmesriigi ühele või mitmele kohtule.
- (13) Käesolev määrus ei takista pooltel viitamast nendevahelises lepingus õigusele, mis ei ole riigi poolt kehtestatud, või rahvusvahelisele konventsioonile.

⁽¹⁾ ELT C 318, 23.12.2006, lk 56.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 29. novembri 2007. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 5. juuni 2008. aasta otsus.⁽³⁾ EÜT C 12, 15.1.2001, lk 1.⁽⁴⁾ ELT C 53, 3.3.2005, lk 1.⁽⁵⁾ EÜT L 12, 16.1.2001, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1791/2006 (ELT L 363, 20.12.2006, lk 1).⁽⁶⁾ ELT L 199, 31.7.2007, lk 40.

- (14) Kui ühendus peaks asjakohases õigusaktis vastu võtma lepinguõiguse materiaalõiguslikud normid, sealhulgas tüüpitingimused, võib kõnealuse õigusaktiga ette näha, et pooled võivad valida nende normide kohaldamise.
- (15) Kui kohaldatav õigus valitakse ja kõik muud olukorda mõjutanud asjakohased asjaolud esinevad muus riigis kui riik, mille õigus kohaldamiseks valiti, ei piira õiguse valik selle teise riigi õiguse nende sätete kohaldamist, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda. Seda reeglit tuleks kohaldada sõltumata sellest, kas õiguse valikule lisati kohtu valik. Kuigi ei ole kavas teha sisulist muudatust võrreldes lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse 1980. aasta konventsiooni⁽¹⁾ (edaspidi „Rooma konventsioon“) artikli 3 lõikega 3, tuleks käesoleva määruse sõnastus võimalikult suures ulatuses määruse (EÜ) nr 864/2007 artikli 14 tekstiga vastavusse viia.
- (16) Et aidata kaasa käesoleva määruse üldeesmärgi saavutamisele, milleks on õiguskindluse tagamine Euroopa õigusruumis, peaksid rahvusvahelise eraõiguse normid olema suurel määral prognoositavad. Kohtutele peaks siiski jääma teatav kaalutusõigus otsustada, milline õigus on konkreetse olukorraga kõige tihedamalt seotud.
- (17) Valiku puudumisel kohaldatava õigusega seoses tuleks „teenuste osutamise“ ja „kaupade müügi“ mõistet tõlgendada samal viisil kui määruse (EÜ) nr 44/2001 artiklit 5 kohaldades, niivõrd kui võrd kaupade müük ja teenuste osutamine on selle määrusega hõlmatud. Kuigi frantsiisi- ja turustuslepingud on teenuse osutamise lepingud, kohaldatakse nende suhtes erinorme.
- (18) Valiku puudumisel kohaldatava õigusega seoses peaksid mitmepoolsed süsteemid – näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ (finantsinstrumentide turgude kohta)⁽²⁾ artiklis 4 osutatud reguleeritud turud ja mitmepoolsed kauplemissüsteemid – olema need, kus toimub kauplemine, olenemata sellest, kas nende puhul kasutatakse keskset poolt või mitte.
- (19) Kui kohaldatavat õigust ei ole valitud, tuleb see kindlaks määrata kooskõlas konkreetset liiki lepingu suhtes kehtestatud erinormiga. Kui lepingut ei saa liigitada ühte kindlaksmääratud liiki või kui selle elemendid kuuluvad rohkem kui ühte kindlaksmääratud liiki, peaks leping olema reguleeritud selle riigi õigusega, kus on selle poole harilik viibimiskoht, kellelt nõutakse lepingule iseloomulikku sooritust. Kui leping hõlmab õiguste ja kohustuste kogumit, mida on võimalik liigitada rohkem kui ühe kindlaksmääratud lepingu liigi alla, tuleks lepingule iseloomulik sooritus
- kindlaks määrata vastavalt sellele, millise liigiga on leping kõige tihedamalt seotud.
- (20) Kui leping on ilmselgelt tihedamalt seotud mõne teise riigiga kui artikli 4 lõikes 1 või 2 osutatud riigid, tuleks nn vabastusklausliga sätestada, et kohaldada tuleb selle teise riigi õigust. Sellise riigi kindlaksmääramiseks tuleks muu hulgas arvesse võtta, kas kõnealune leping on väga tihedalt seotud mõne teise lepingu või teiste lepingutega.
- (21) Valiku puudumisel, kui kohaldatavat õigust ei saa kindlaks määrata sellest lähtuvalt, et leping kuulub ühte kindlaksmääratud liiki või et lepingu puhul on tegemist selle riigi õigusega, kus on selle poole harilik viibimiskoht, kellelt nõutakse lepingule iseloomulikku sooritust, peaks leping olema reguleeritud selle riigi õigusega, millega see on kõige tihedamalt seotud. Selle riigi kindlaksmääramiseks tuleks muu hulgas arvesse võtta, kas kõnealune leping on väga tihedalt seotud mõne teise lepingu või teiste lepingutega.
- (22) Veolepingute tõlgendamise osas ei ole Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 4 kolmandat lauset kavas sisuliselt muuta. Seetõttu tuleks tšartereid ühe reisi kohta ja muid lepinguid, mille põhieesmärk on kaubavedu, käsitada kaubaveolepinguna. Käesolevas määruses peaks mõiste „kaubasaatja“ viitama isikule, kes sõlmib vedajaga veolepingu, ning mõiste „vedaja“ peaks viitama lepingupoolele, kes kohustub kaupa vedama, olenemata sellest, kas ta teostab vedu ise või mitte.
- (23) Kui leping on sõlmitud nõrgema poolega, siis tuleks seda poolt kaitsta rahvusvahelise eraõiguse normidega, mis on tema huvide suhtes soodsamad kui üldnormid.
- (24) Tarbijalepingu puhul peaks rahvusvahelise eraõiguse normi alusel olema võimalik vähendada kulusid, mis on seotud tarbijalepingu vaidluste lahendamise, sest tavaliselt on sellised vaidlused seotud väikeste summadega, ning võtma arvesse kaugmüügimeetodite arengut. Ühtsuse tagamiseks määrusega (EÜ) nr 44/2001 on ühelt poolt vajalik, et tarbijakaitse eeskirja kohaldamise eeltingimusena osutataks „suunatud tegevuse“ mõistele, ning teiselt poolt, et seda mõistet tõlgendataks määruses (EÜ) nr 44/2001 ja käesolevas määruses ühtemoodi, pidades silmas, et nõukogu ja komisjoni ühisdeklaratsioonis määruse (EÜ) nr 44/2001 artikli 15 kohta on täpsustatud, et selleks, et artikli 15 lõike 1 punkti c kohaldataks, „ei piisa sellest, et ettevõtte suunab oma tegevuse ühte liikmesriiki või mitme liikmesriigi hulgas ka nimetatud liikmesriiki, kus on tarbija elukoht, vaid leping peab olema sõlmitud selle tegevuse raames“. Samuti tuleb deklaratsioonis meelde, et „veebilehest ei piisa artikli 15 kohaldamiseks. See peab sisaldama ka teavet, milles kutsutakse üles sõlmima

⁽¹⁾ ELT C 334, 30.12.2005, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 145, 30.4.2004, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2008/10/EÜ (ELT L 76, 19.3.2008, lk 33).

sidevahendi abil lepingut ning leping peab ka tegelikkuses mis tahes viisil olema sidevahendi abil sõlmitud. Sellisel puhul ei ole veebilehel kasutatud keel või vääring olulised.”

- (25) Tarbijaid peaksid kaitsma selle riigi, kus on tarbija harilik viibimiskoht, eeskirjad, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda, tingimusel et tarbijaleping on sõlmitud tulenevalt sellest, et kutseala esindaja teostab selles riigis oma majandus- või kutsetegevust. Samasugune kaitse tuleks tagada juhul, kui kutseala esindaja ei teosta oma majandus- või kutsetegevust tarbija hariliku viibimiskoha riigis, kuid suunab oma tegevuse sellesse või koos selle riigiga veel mitmesse muusse riiki, sealhulgas ka vaadeldavasse riiki, ning leping on sõlmitud sellise tegevuse tulemusena.
- (26) Käesoleva määruse kohaldamisel peaksid kutseala esindaja poolt tarbijale osutatavad finantsteenused, näiteks investeerimisteenused ja -tegevus ning kõrvalteenused (millele on viidatud direktiivi 2004/39/EÜ I lisa punktides A ja B), samuti ühisinvesteeringusettevõtjate osakute müügi lepingud sõltumata sellest, kas nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiiv 85/611/EMÜ (avatud investeerimisfondide (UCITS) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta)⁽¹⁾ neid hõlmab või mitte, olema reguleeritud käesoleva määruse artikliga 6. Sellest tulenevalt peaks viide siirdväärtpaberite emiteerimise või avaliku pakkumise tingimustele või ühisinvesteeringusettevõtjate osakute märkimisele või tagasiostmisele sisaldama kõiki aspekte, mis seovad emiteerijat või pakkujat tarbijaga, kuid ei tohiks sisaldada finantsteenuste osutamiseiga seotud aspekte.
- (27) Tarbijalepingute puhul tuleks teha mitmeid erandeid kohaldatava õiguse valiku üldnormist. Ühe sellise erandi alusel ei tuleks üldnormi kohaldada lepingute suhtes, mille esemeks on kinnisasjaõigus või õigus kasutada kinnisasja, välja arvatud lepingud, mille esemeks on kinnisasja osaajaline kasutusõigus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 1994. aasta direktiivi 94/47/EÜ (ostjate kaitse kohta, mis puudutab kinnisvara osaajalise kasutamise õiguse ostulepingute teatavaid aspekte)⁽²⁾ tähenduses.
- (28) Oluline on tagada, et finantsinstrumendi kujul esinevad õigused ja kohustused ei ole reguleeritud tarbijalepingute suhtes kohaldatava üldnormiga, kuna see võib viia olukorrani, kus iga emiteeritud instrumendi suhtes kohaldatakse erinevat õigust, muutes sellega nende laadi ning takistades asendatavate instrumentidega kauplemist ja nende pakkumist. Samamoodi ei peaks selliste instrumentide emiteerimise või pakkumise korral emiteerija või pakkuja ja tarbija vahelisele võlasuhte tingimata

kohustuslikus korras kohaldama tarbija hariliku viibimiskoha riigi õigust, sest vajalik on tagada emiteerimise või pakkumise tingimuste ühtsus. Sama põhimõtet tuleks kohaldada artikli 4 lõike 1 punktiga h hõlmatud mitme-poolsete süsteemide suhtes, mille puhul tuleks tagada, et tarbija hariliku viibimiskoha riigi õigus ei mõjutaks nimetatud süsteemide raames või nende süsteemide käitajatega sõlmitud lepingute suhtes kohaldatavaid norme.

- (29) Käesoleva määruse kohaldamisel peaksid viited õigustele ja kohustustele, mis moodustavad siirdväärtpaberite emiteerimise, avalike pakkumiste või avalike ülevõtmispakkumiste tingimused, või viited ühisinvesteeringusettevõtja osakute märkimisele või tagasiostmisele sisaldama tingimusi, mis reguleerivad muu hulgas väärtpaberite või ühisinvesteeringusettevõtjate osakute eraldamist, õigusi ülemärkimise korral, loobumisõigusi ja muid samalaadseid pakkumisega seotud küsimusi, samuti artiklites 10, 11, 12 ja 13 osutatud küsimusi, tagades seega, et pakkumise kõik asjakohased lepingulised aspektid, mis seovad emiteerijat või pakkujat tarbijaga, on reguleeritud ühe õigusaktiga.
- (30) Käesolevas määruses tähendavad finantsinstrumendid ja siirdväärtpaberid direktiivis 2004/39/EÜ osutatud instrumente.
- (31) Käesolev määrus ei tohiks millegagi piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiivi 98/26/EÜ (arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpaberiarendussüsteemides)⁽³⁾ artikli 2 punktis a süsteemina käsitatava vormilise struktuuri toimimist.
- (32) Veo- ja kindlustuslepingute iseärasuste tõttu tuleks reisijate ja kindlustusvõtjate piisav kaitse tagada eraldi sätetega. Seetõttu ei peaks artiklit 6 nende konkreetsete lepingute puhul kohaldama.
- (33) Kui kindlustusleping, millega ei kaeta suurt riski, katab enam kui üht riski, millest vähemalt üks asub liikmesriigis ja vähemalt üks asub kolmandas riigis, tuleks käesoleva määruse kindlustuslepinguid reguleerivaid erisätteid kohaldada üksnes riski(de) suhtes, mille asukoht on ühes või mitmes asjaomas liikmesriigis.
- (34) Individuaalseid töölepinguid reguleeriv norm ei tohiks piirata selle riigi õiguse üldist kehtivust omavate sätete kohaldamist, kuhu töötaja on lähetatud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiiviga 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega)⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ EÜT L 375, 31.12.1985, lk 3. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/18/EÜ (ELT L 76, 19.3.2008, lk 42).

⁽²⁾ EÜT L 280, 29.10.1994, lk 83.

⁽³⁾ EÜT L 166, 11.6.1998, lk 45.

⁽⁴⁾ EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1.

- (35) Töötajat ei tohiks ilma jätta kaitsest, mis talle on antud vastavalt sätetele, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda või millest saab kõrvale kalduda üksnes töötaja huvides.
- (36) Individuaalsete töölepingutega seoses tuleks teises riigis töötamist lugeda ajutiseks, kui eeldatakse, et pärast ülesannete täitmist välismaal asub töötaja taas tööle päritoluriigis. Uue töölepingu sõlmimine algse tööandjaga või temaga samasse gruppi kuuluva tööandjaga ei peaks välistama seda, et töötaja töötamist teises riigis saaks pidada ajutiseks.
- (37) Üldsuse huvidest lähtuval kaalutlustel võimaldatakse liikmesriikide kohtutel kohaldada erandjuhtudel avalikul korral ja üldist kehtivust omavatel sätetel põhinevaid erandeid. Mõistet „üldist kehtivust omavad sätted” tuleks eristada mõistest „sätted, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda” ning seda tuleks tõlgendada kitsamalt.
- (38) Nõudeõiguse üleminekuga seoses peaks mõiste „omavaheline suhe” selgitama, et artikli 14 lõiget 1 kohaldatakse õiguskorras samuti ülemineku omandiga seotud aspektidele senise võlausaldaja ja uue võlausaldaja vahel, kui selliseid aspekte käsitletakse lahus võlasuhetele kohaldatava õiguse kohastest aspektidest. Mõistet „omavaheline suhe” ei tuleks siiski mõista viitena mis tahes omavahelisele suhtele, mis võlausaldaja ja uue võlausaldaja vahel võib esineda. Eelkõige ei peaks see hõlmama eelnevaid küsimusi seoses nõudeõiguse lepingu alusel üleminekuga. Mõiste peaks piirduma rangelt aspektidega, mis on otseselt seotud konkreetse nõudeõiguse lepingu alusel üleminekuga.
- (39) Õiguskindluse huvides tuleks selgelt määratleda harilik viibimiskoht, eriti äriühingute ja muude juriidiliste isikute või organiseeritud ühenduste puhul. Erinevalt määrusest (EÜ) nr 44/2001, mille artikli 60 lõikes 1 on kehtestatud kolm kriteeriumit, peaks rahvusvahelise eraõiguse normi aluseks olema üks kriteerium, sest vastasel juhul ei oleks lepingupooltel võimalik prognoosida nende olukorra suhtes kohaldatavat õigust.
- (40) Vältida tuleks rahvusvahelise eraõiguse normide hajutamist mitme õigusakti vahel ning nende normide vahelisi erinevusi. Käesolev määrus ei peaks siiski välistama võimalust kehtestada konkreetseid valdkondi käsitlevates ühenduse õigusnormides lepinguliste võlasuhete suhtes rahvusvahelise eraõiguse norme.
- teenuste vaba liikumist, mis on reguleeritud ühenduse õigusaktidega, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ (infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta))⁽¹⁾.
- (41) Austus liikmesriikide poolt võetud rahvusvaheliste kohustuste vastu tingib selle, et käesolev määrus ei tohiks mõjutada rahvusvahelisi konventsioone, mille osaliseks käesoleva määruse vastuvõtmise ajal on üks või mitu liikmesriiki. Eeskirjade parema kättesaadavuse huvides peaks komisjon avaldama liikmesriikide saadetud teabe alusel asjakohaste konventsioonide loetelu *Euroopa Liidu Teatajas*.
- (42) Komisjon teeb Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku korra ja tingimuste kohta, mille kohaselt võivad liikmesriigid erandjuhtudel ja valdkondlikes küsimustes pidada kolmandate riikidega enda nimel läbirääkimisi ja sõlmida nendega enda nimel lepinguid, mis sisaldavad sätteid lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta.
- (43) Kuna käesoleva määruse eesmärki ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning seetõttu on seda määruse ulatuse ja mõju tõttu parem saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus oma eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (44) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokollis artikli 3 kohaselt on Iirimaa teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.
- (45) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokollis artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks selle artikli 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (46) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokollis artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

Käesoleva määrusega ei tohiks piirata teiste siseturu nõuetekohast toimimist toetavaid sätteid sisaldavate õigusaktide kohaldamist, kui neid ei saa kohaldada koostoimes käesoleva määruse sätetega kindlaks määratud õigusega. Käesoleva määruse sätetega kindlaks määratud kohaldatava õiguse sätete kohaldamine ei tohiks piirata kaupade ja

⁽¹⁾ EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

REGULEERIMISALA

Artikkel 1

Sisuline reguleerimisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse seaduste konflikti korral lepingulistele võlasuhetele tsiviil- ja kaubandusajades.

Määrust ei kohaldata eelkõige maksu-, tolli- ega haldusajadele.

2. Käesoleva määruse reguleerimisalast jäetakse välja

- a) füüsilise isiku õigusliku seisundi ning õigus- ja teovõimega seotud küsimused, ilma et see piiraks artikli 13 kohaldamist;
- b) võlasuhted, mis tulenevad perekonnasuhetest ja suhetest, mis on kohaldatava õiguse kohaselt perekonnasuhetega sarnase toimega, sealhulgas ülalpidamiskohustused;
- c) võlasuhted, mis tulenevad abikaasade varasuhetest või varasuhetest, mis kehtib kohaldatava õiguse kohaselt abieluga sarnase toimega kooseluvormis, ning testamentidest ja pärimisasjadest tulenevad võlasuhted;
- d) võlasuhted, mis tulenevad vekslitest, tšekkidest ja lihtvõla-kirjadest ning muudest vabalt kaubeldavatest väärtpaberitest sellisel määral, mil võlasuhted tekivad selliste muude kaubeldavate väärtpaberite kaubeldavusest;
- e) arbitraažikokkulepped ja kohtualluvuskokkulepped;
- f) küsimused, mida reguleerib äriühinguõigus ning muid juriidilisi isikuid ja organiseeritud isikute ühendusi käsitlev õigus, näiteks äriühingute ja muude juriidiliste isikute või organiseeritud ühenduste asutamine registreerimise teel või muul moel, nende õigus- ja teovõime, sisemine struktuur või lõpetamine ning osanike ja juhtide isiklik vastutus äriühingu, muu juriidilise isiku või ühenduse kohustuste eest;
- g) küsimus, kas esindaja võib võtta käsundiandjale või organ võtta äriühingule või muule juriidilisele isikule või organiseeritud ühendusele kolmanda isiku ees kohustusi;
- h) sihtfondi asutamine ning suhted asutajate, usaldusisikute ja kasusaajate vahel;
- i) võlasuhted, mis tulenevad lepingu sõlmimisele eelnenud toimingutest;

- j) kindlustuslepingud, mis tulenevad muude organisatsioonide kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. novembri 2002. aasta direktiivi 2002/83/EÜ (elukindlustuse kohta) ⁽¹⁾ artiklis 2 nimetatud ettevõtjate tegevusest, mille eesmärk on anda hüvitisi ettevõtja või ettevõtjate grupi või kutseala või kutsealade rühma töötajatele või füüsilisest isikutest ettevõtjatele surma või invaliidistumise korral või tegevuse katkemise või piiramise korral või kutsehaiguste või tööõnnetuste korral.

3. Käesolevat määrust ei kohaldata tõendite ja menetluste suhtes, ilma et see piiraks artikli 18 kohaldamist.

4. Käesolevas määruses käsitatakse „liikmesriigina” kõiki liikmesriike, kelle suhtes käesolevat määrust kohaldatakse. Artikli 3 lõikes 4 ja artiklis 7 käsitatakse „liikmesriigina” siiski kõiki liikmesriike.

Artikkel 2

Üldine kohaldatavus

Käesolevas määruses nimetatud mis tahes õigust kohaldatakse, olenemata sellest, kas tegemist on liikmesriigi õigusega või mitte.

II PEATÜKK

ÜHTSED EESKIRJAD

Artikkel 3

Valikuvabadus

1. Lepingu suhtes kohaldatakse lepingupoolte valitud õigust. Valik tuleb teha sõnaselgelt või nähtuma selgelt lepingutingimustest või juhtumi asjaoludest. Omal valikul võivad pooled valida kas terve lepingu või üksnes mõne selle osa suhtes kohaldatava õiguse.

2. Pooled võivad igal ajal kokku leppida selles, et lepingu suhtes hakatakse kohaldama muud õigust, kui selle suhtes kohaldati varem kas käesoleva artikli alusel tehtud valiku või muude käesoleva määruse sätete alusel. Pärast lepingu sõlmimist kohaldatavas õiguses tehtud muudatused ei piira artikli 11 kohast lepingu vormilist kehtivust ega kahjusta kolmandate isikute õigusi.

3. Kui kõik muud kohaldatava õiguse valimise ajal olukorda mõjutanud asjaolud esinevad muus riigis kui riik, mille õigus kohaldamiseks valiti, ei piira poolte valik selle teise riigi õiguse nende sätete kohaldamist, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda.

4. Kui kõik muud kohaldatava õiguse valimise ajal olukorda mõjutanud asjaolud esinevad ühes või mitmes liikmesriigis, ei

⁽¹⁾ EÜT L 345, 19.12.2002, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2008/19/EÜ (ELT L 76, 19.3.2008, lk 44).

piira poolte otsus kohaldada muud õigust kui liikmesriigi õigust selliste ühenduse õiguse sätete kohaldamist, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda, rakendades neid vajaduse korral kohtu asukoha liikmesriigi õigusesse üle võetud kujul.

5. Poolte nõusoleku olemasolu ja kehtivus kohaldatava õiguse valiku suhtes määratakse kindlaks artiklite 10, 11 ja 13 kohaselt.

Artikkel 4

Valiku puudumisel kohaldatav õigus

1. Kui lepingu suhtes kohaldatavat õigust ei ole valitud vastavalt artiklile 3 ning ilma et see piiraks artiklite 5 kuni 8 kohaldamist, määratakse lepingute suhtes kohaldatav õigus kindlaks järgmiselt:

- a) kauba müümise leping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on müüja harilik viibimiskoht;
- b) teenuse osutamise leping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on teenuse osutaja harilik viibimiskoht;
- c) leping, mille eesmärgiks on kinnisasjaõigus või õigus kasutada kinnisasja, on reguleeritud kinnisasja asukohariigi õigusega;
- d) olenemata punktist c on kinnisasja kasutamise leping, mis on sõlmitud kinnisasja ajutiseks isiklikuks kasutamiseks maksimaalselt kuueks järjestikuseks kuuks, reguleeritud selle riigi õigusega, kus on kasutusse andja harilik viibimiskoht, tingimusel et kasutaja on füüsiline isik ja tema harilik viibimiskoht on samas riigis;
- e) frantsiisileping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on frantsiisivõtja harilik viibimiskoht;
- f) turustusleping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on turustaja harilik viibimiskoht;
- g) kauba oksjonimüügil sõlmitud leping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on oksjoni toimumise koht, kui seda on võimalik kindlaks määrata;
- h) leping, mis on sõlmitud sellise mitmepoolse süsteemi raames, milles viiakse kokku mitmete kolmandate isikute ostu- ja müügiõigused direktiivi 2004/39/EÜ artikli 4 lõike 1 punktis 17 määratletud finantsinstrumentide suhtes või hõlbustatakse nende kokkuviiimist kooskõlas mittediskretionaarsete eeskirjadega, ja mis on reguleeritud üheainsa õigusega, on reguleeritud kõnealuse õigusega.

2. Juhul kui leping ei ole hõlmatud lõikega 1 või kui lepingu elemendid on hõlmatud rohkem kui ühe lõike 1 punktiga a kuni

h, reguleeritakse lepingut selle riigi õigusega, kus on lepingule iseloomuliku soorituse täitja harilik viibimiskoht.

3. Juhul kui juhtumi kõikidest asjaoludest ilmneb selgelt, et leping on oluliselt tihedamalt seotud mõne teise, lõikes 1 või 2 osutamata riigiga, kohaldatakse asjaomase teise riigi õigust.

4. Juhul kui kohaldatavat õigust ei saa kindlaks määrata lõike 1 või 2 kohaselt, on leping reguleeritud selle riigi õigusega, millega leping on kõige tihedamalt seotud.

Artikkel 5

Veolepingud

1. Kui pooled on jätnud kaubaveolepingu suhtes kohaldatava õiguse artikli 3 kohaselt valimata, kohaldatakse selle riigi õigust, kus on vedaja harilik viibimiskoht, tingimusel et veose vedamiseks vastuvõtmise või veose saajale üleandmise koht või kaubasaatja harilik viibimiskoht on samuti kõnealuses riigis. Kui need tingimused ei ole täidetud, kohaldatakse selle riigi õigust, kus asub poolte kokkulepitud veose saajale üleandmise koht.

2. Kui pooled on jätnud reisijaveolepingu suhtes kohaldatava õiguse teise lõigu kohaselt valimata, kohaldatakse selle riigi õigust, kus on reisija harilik viibimiskoht, tingimusel et kas lähte- või sihtkoht on kõnealuses riigis. Kui need tingimused ei ole täidetud, kohaldatakse selle riigi õigust, kus on vedaja harilik viibimiskoht.

Artikli 3 kohaselt võivad pooled valida reisijaveolepingu suhtes kohaldatavaks õiguseks üksnes selle riigi õiguse, kus on

- a) reisija harilik viibimiskoht või
- b) vedaja harilik viibimiskoht või
- c) vedaja peakontori asukoht või
- d) lähtekoht või
- e) sihtkoht.

3. Juhul kui juhtumi kõikidest asjaoludest ilmneb selgelt, et leping on õiguse valiku puudumisel oluliselt tihedamalt seotud mõne teise, lõikes 1 või 2 osutamata riigiga, kohaldatakse asjaomase teise riigi õigust.

Artikkel 6

Tarbijalepingud

1. Ilma et see piiraks artiklite 5 ja 7 kohaldamist, on leping, mille füüsiline isik on sõlminud oma tegevus- või kutsealast välja

jääval eesmärgil („tarbija”) teise isikuga, kes tegutseb oma tegevus- või kutsealal („kutseala esindaja”), reguleeritud selle riigi õigusega, kus on tarbija harilik viibimiskoht, tingimusel et kutseala esindaja

- a) teostab oma majandus- või kutsetegevust riigis, kus on tarbija harilik viibimiskoht, või
- b) kutseala esindaja suunab mis tahes viisil sellised tegevused kõnealusesse riiki või mitmesse riiki, mille hulka kuulub ka kõnealune riik,

ning et leping jääb nende tegevuste raamesse.

2. Olenemata lõikest 1 võivad pooled artikli 3 kohaselt valida lõikes 1 sätestatud nõuetele vastava lepingu suhtes kohaldatava õiguse. Selline valik ei või siiski põhjustada tarbija ilmajätmist kaitsesest, mis on talle ette nähtud selliste sätetega, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda selle õiguse alusel, mis valiku puudumisel oleks olnud kohaldatav lõike 1 alusel.

3. Kui lõike 1 punktide a ja b nõuded ei ole täidetud, määratakse tarbija ja kutseala esindaja vahelisele lepingule kohaldatav õigus kindlaks vastavalt artiklitele 3 ja 4.

4. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata järgmiste lepingute suhtes:

- a) teenuse osutamise leping, kui tarbijale tuleb teenust osutada üksnes väljaspool tarbija hariliku viibimiskoha riiki;
- b) veoleping, välja arvatud pakettreisileping nõukogu 13. juuni 1990. aasta direktiivi 90/314/EMÜ (reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta) ⁽¹⁾ tähenduses;
- c) leping, mille esemeks on kinnisasjaõigus või õigus kasutada kinnisasja, välja arvatud lepingud, mille esemeks on kinnisasja osaaajaline kasutusõigus direktiivi 94/47/EÜ tähenduses;
- d) finantsinstrumendi kujul esinevad õigused ja kohustused, siirdväärtpaberite emitteerimist või üldsusele pakkumist ja avalikke ülevõtmispakkumisi reguleerivate tingimuste kujul esinevad õigused ja kohustused ning ühisinvesteeringusettevõtjate osakute märkimine ja tagasiostmine, kui need toimingud ei ole käsitatavad finantsteenuse osutamisena;
- e) leping, mis on sõlmitud artikli 4 lõike 1 punkti h reguleerimisalasse kuuluva süsteemi raames.

⁽¹⁾ EÜT L 158, 23.6.1990, lk 59.

Artikkel 7

Kindlustuslepingud

1. Käesolevat artiklit kohaldatakse lõikes 2 osutatud lepingute suhtes olenemata sellest, kas kaetud risk asub liikmesriigis, ning kõigi muude kindlustuslepingute suhtes, mis katavad liikmesriikide territooriumil asuvaid riske. Seda ei kohaldata edasikindlustuslepingute suhtes.

2. Nõukogu 24. juuli 1973. aasta esimese direktiivi 73/239/EMÜ (otsekindlustustegevuse, välja arvatud elukindlustustegevuse alustamise ja jätkamisega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta) ⁽²⁾ artikli 5 punktis d määratletud suuri riske katvate kindlustuslepingute suhtes kohaldatakse õigust, mille pooled on käesoleva määruse artikli 3 kohaselt valinud.

Kui pooled on jätnud kohaldatava õiguse valimata, kohaldatakse kindlustuslepingu suhtes selle riigi õigust, kus on kindlustusandja harilik viibimiskoht. Juhul kui juhtumi kõikidest asjaoludest ilmneb selgelt, et leping on tihedamalt seotud mõne teise riigiga, kohaldatakse asjaomase teise riigi õigust.

3. Lõikega 2 hõlmamata kindlustuslepingu puhul võivad pooled valida artikli 3 kohaselt kohaldatavaks õiguseks üksnes:

- a) selle liikmesriigi õiguse, kus risk lepingu sõlmimise ajal asub;
- b) selle riigi õiguse, kus on kindlustusvõtja harilik viibimiskoht;
- c) elukindlustuse korral selle riigi õiguse, mille kodanik kindlustusvõtja on;
- d) ühes liikmesriigis, välja arvatud riski asukohaliikmesriik, esinevate juhtumitega piirnevaid riske katvate kindlustuslepingute puhul selle liikmesriigi õiguse;
- e) mis tahes asjaomase liikmesriigi õiguse või selle riigi õiguse, kus on kindlustusvõtja harilik viibimiskoht, juhul kui käesoleva lõike kohase lepingu sõlminud kindlustusvõtja tegeleb majandus- või tööstustegevusega või on vabakutseline ning kindlustusleping hõlmab kahte või enamat sellise tegevusega seotud riski, mis asuvad erinevates liikmesriikides.

Kui punktides a, b või e esitatud juhtumitel otsustavad liikmesriigid jätta kindlustuslepingu suhtes kohaldatava õiguse osas suurema valikuvabaduse, võivad pooled seda vabadust kasutada.

⁽²⁾ EÜT L 228, 16.8.1973, lk 3. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2005/68/EÜ (ELT L 323, 9.12.2005, lk 1).

Kui pooled ei ole kohaldatavat õigust käesoleva lõike kohaselt valinud, kohaldatakse lepingu suhtes selle liikmesriigi õigust, kus risk asub lepingu sõlmimise ajal.

4. Kindlustuslepingute suhtes, mis katavad riske, mille suhtes liikmesriik on kehtestanud kindlustamiskohustuse, kehtivad järgmised lisareeglid:

- a) lepinguga täidetakse kindlustamiskohustust ainult juhul, kui see vastab asjaomast kindlustust käsitlevatele kindlustamiskohustuse kehtestanud liikmesriigi sätestatud erisätetele. Kui riski asukoha liikmesriigi õigus on vastuolus kindlustuskohustuse kehtestanud liikmesriigi õigusega, kohaldatakse viimast;
- b) liikmesriik võib erandina lõigetest 2 ja 3 sätestada, et kindlustuslepingu suhtes kohaldatakse kindlustamiskohustuse kehtestanud riigi õigust.

5. Lõike 3 kolmanda lõigu ja lõike 4 kohaldamisel, juhul kui kindlustusleping katab enam kui ühes liikmesriigis asuvaid riske, käsitatakse lepingut koosnevana mitmest lepingust, millest igaüks käsitleb ainult üht liikmesriiki.

6. Käesoleva artikli kohaselt määratakse riski asukohariik kindlaks kooskõlas nõukogu 22. juuni 1988. aasta teise direktiivi 88/357/EMÜ (otsekindlustustegevusega, välja arvatud elukindlustustegevusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta, millega nähakse ette sätted teenuste osutamise vabaduse tegeliku kasutamise hõlbustamiseks)⁽¹⁾ artikli 2 punktiga d ning elukindlustuse puhul on riski asukohariik kohustuse liikmesriik direktiivi 2002/83/EÜ artikli 1 lõike 1 punkti g tähenduses.

Artikkel 8

Individuaalsed töölepingud

1. Individuaalne tööleping on reguleeritud õigusega, mille pooled on artikli 3 kohaselt valinud. Selline õiguse valik ei või siiski põhjustada töötaja ilmajätmist kaitses, mis on talle ette nähtud sätetega, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda selle õiguse alusel, mis valiku puudumisel oleks olnud kohaldatav vastavalt käesoleva artikli lõigetele 2, 3 ja 4.

2. Kui pooled on jätnud individuaalse töölepingu suhtes kohaldatava õiguse valimata, on leping reguleeritud selle riigi õigusega, kus või – kui seda ei ole võimalik kindlaks teha – kust töötaja teeb harilikult oma lepingujärgset tööd. Riiki, kus töötaja harilikult töötab, ei loeta muutunuks, kui töötaja asub ajutiselt tööle teise riiki.

⁽¹⁾ EÜT L 172, 4.7.1988, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2005/14/EÜ (ELT L 149, 11.6.2005, lk 14).

3. Juhul kui kohaldatavat õigust ei saa kindlaks määrata lõike 2 kohaselt, on leping reguleeritud selle riigi õigusega, kus asub töötaja tööle võtnud ettevõtja tegevuskoht.

4. Kui asjaoludest tervikuna ilmneb, et leping on tihedamalt seotud mõne teise, lõikes 2 või 3 osutamata riigiga, kohaldatakse asjaomase teise riigi õigust.

Artikkel 9

Üldist kehtivust omavad sätted

1. Üldist kehtivust omavad sätted on sätted, mille järgimist peetakse riigi avalike huvide, näiteks tema poliitilise, sotsiaal- või majanduskorralduse kaitsmise seisukohast niivõrd oluliseks, et need on kohaldatavad igas olukorras, mis kuulub nende reguleerimisalasse, olenemata sellest, milline õigus oleks lepingule kohaldatav käesoleva määruse alusel.

2. Käesolevas määruses ei piira miski kohtu asukohariigi üldist kehtivust omavate sätete kohaldamist.

3. Kohaldada võidakse selle riigi õiguse üldist kehtivust omavaid sätteid, kus lepingust tulenevaid kohustusi tuleb täita või on täidetud, niivõrd kuivõrd need üldist kehtivust omavad sätted muudavad lepingu täitmise ebaseaduslikuks. Nende sätete kohaldamise üle otsustamisel võetakse arvesse nende laadi ja otstarvet ning tagajärgi, mille nende kohaldamine või kohaldamata jätmine kaasa tooks.

Artikkel 10

Nõustumus ja sisuline kehtivus

1. Lepingu või lepingutingimuse olemasolu ja kehtivus määratakse kindlaks selle õiguse alusel, mis kehtiks lepingu või lepingutingimuse suhtes käesoleva määruse alusel, kui leping või lepingutingimus kehtiks.

2. Pool võib oma nõusoleku puudumise tõendamiseks siiski tugineda oma hariliku viibimiskoha riigi õigusele, kui asjaoludest ilmneb, et lepingupoole tegevuse tagajärgi ei oleks mõistlik kindlaks määrata lõikes 1 määratud õiguse alusel.

Artikkel 11

Vormiline kehtivus

1. Leping, mis on sõlmitud isikute vahel, kes viibivad ise või kelle esindajad viibivad lepingu sõlmimise ajal samas riigis, on

vormiliselt kehtiv, kui see vastab käesoleva määruse alusel lepingu sisu suhtes kohaldatava õiguse vorminõuetele või selle riigi õiguse vorminõuetele, kus leping on sõlmitud.

2. Leping, mis on sõlmitud isikute vahel, kes või kelle esindajad viibivad lepingu sõlmimise ajal erinevates riikides, on vormiliselt kehtiv, kui see vastab lepingu sisu suhtes käesoleva määruse alusel kohaldatava õiguse vorminõuetele või kummagi riigi, kus kumbki pool või tema esindaja lepingu sõlmimise ajal viibis, õiguse vorminõuetele või selle riigi õiguse vorminõuetele, kus oli kummagi poole harilik viibimiskoht sellel ajal.

3. Olemasoleva või kavandatava lepinguga seotud ühepoolse tehing on vormiliselt kehtiv, kui see vastab käesoleva määruse alusel asjaomasele lepingule kohaldatava või eeldatavalt kohaldatava õiguse või tehingu tegemise asukohariigi õiguse või tehingu tegemise ajal tehingu teinud isiku harilikuks viibimiskohaks olnud riigi õiguse vorminõuetele.

4. Käesoleva artikli lõikeid 1, 2 ja 3 ei kohaldata selliste lepingute suhtes, mis kuuluvad artikli 6 kohaldamisalasse. Selliste lepingute vorm on reguleeritud tarbija hariliku viibimiskoha riigi õigusega.

5. Olenemata lõigetest 1 kuni 4 kohaldatakse lepingu suhtes, mille esemeks on kinnisasjaõigus või õigus kasutada kinnisasja, kinnisasja asukohariigis kehtivaid vorminõudeid, kui selle õiguse kohaselt

- a) kehtestatakse sellised nõuded olenemata riigist, kus leping sõlmitakse ja riigist, mille õigusega on leping reguleeritud, ja
- b) neist nõuetest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda.

Artikkel 12

Kohaldatava õiguse reguleerimisala

1. Käesoleva määruse alusel lepingu suhtes kohaldatav õigus reguleerib eelkõige

- a) tõlgendamist;
- b) lepingu täitmist;
- c) kohtu poolt talle menetlusõiguse alusel antud volituste raames võlasuhete täieliku või osalise rikkumise tagajärgede hindamist, sealhulgas tekitatud kahju hindamist, niivõrd kui see on õigusega reguleeritud;
- d) kohustuste lõppemise mitmesuguseid viise ning aegumisest ja tähtaja möödumisest tulenevat õiguste kaotamist;
- e) lepingu tühisuse tagajärgi.

2. Lepingu täitmise viis ja lepingu mittetäieliku täitmise korral võetavad meetmed määratakse kindlaks, võttes arvesse selle riigi õigust, kus lepingut täidetakse.

Artikkel 13

Õigus- ja teovõime piirangud

Samas riigis olevate isikute vahel sõlmitud lepingus võib füüsiline isik, kes oleks kõnealuse riigi õiguse kohaselt teovõimeline, tugineda oma õigus- ja teovõime piirangutele muu riigi õigusest lähtudes üksnes siis, kui teine lepingupool oli sellistest õigus- ja teovõime piirangutest lepingu sõlmimise ajal teadlik või ei olnud neist teadlik oma hooletuse tõttu.

Artikkel 14

Nõudeõiguse üleminek lepingu alusel

1. Senise võlausaldaja ja uue võlausaldaja omavaheline suhe muu isiku („võlgnik”) suhtes nõudeõiguse ülemineku korral lepingu alusel on reguleeritud õigusega, mida käesoleva määruse alusel kohaldatakse senise ja uue võlausaldaja vahelisele lepingule.

2. Lepingu alusel üle antava nõudeõiguse suhtes kohaldatava õigusega määratakse nõudeõiguse üleantavus, uue võlausaldaja ja võlgniku suhe, tingimused, mille alusel võib võlgnikult nõuda lepingu alusel üle antud nõuete täitmist, ning see, kas võlgniku kohustusi peetakse täidetuks.

3. Nõudeõiguse üleandmise mõiste käesolevas artiklis hõlmab otsest nõudeõiguse üleminekut, nõudeõiguse üleminekut tagatisena, samuti pandiõigusi või muid nõuete tagatisõiguseid.

Artikkel 15

Nõudeõiguse üleminek seaduse alusel

Kui isikul („võlausaldaja”) on lepinguline nõue teise isiku („võlgnik”) vastu ning kui kolmas isik on kohustatud täitma võlausaldaja nõuet või on seda juba teinud, määratakse see, kas ja millises ulatuses on kolmandal isikul õigus kasutada võlgniku vastu võlausaldaja õigusi, mis tal olid nende suhet reguleerinud õiguse kohaselt, kindlaks selle õigusega, mille kohaselt on kolmas isik kohustatud täitma võlausaldaja nõuet.

Artikkel 16

Võlgnike paljusus

Kui võlausaldajal on nõue mitme sama nõude rahuldamise eest vastutava võlgniku vastu ning kui üks võlgnik on nõude kas täies mahus või osaliselt juba rahuldanud, reguleerib õigus, millega on reguleeritud võlgniku ja võlausaldaja võlasuhe, samuti võlgniku

õigust nõuda hüvitist teistelt võlgnikelt. Teised võlgnikud võivad toetuda kaitsele, mis neil oli võlausaldaja suhtes, nende ja võlausaldaja vahelisele võlasuhtele kohaldatava õigusega tagatud ulatuses.

Artikkel 17

Tasaarvestus

Kui õigus tasaarvestusele on poolte vahel kokku leppimata, on tasaarvestus reguleeritud õigusega, mida kohaldatakse nõudele, mille suhtes tasaarvestust nõutakse.

Artikkel 18

Tõendamiskoormis

1. Käesoleva määruse alusel lepingulise võlasuhte suhtes kohaldatavat õigust kohaldatakse sel määral, mil see sisaldab lepingulise võlasuhtega seonduvaid seadusest tulenevaid eeldusi või tõendamiskoormist.

2. Lepingut või tehingut võib tõendada mis tahes viisil, mida tunnustab kohtu asukohariigi õigus või mõni muu artiklis 11 nimetatud õigus, mille alusel leping või tehing on vormiliselt kehtiv, tingimusel et sellist tõendit saab kohtu asukohariigis esitada.

III PEATÜKK

MUUD SÄTTED

Artikkel 19

Harilik viibimiskoht

1. Käesoleva määruse kohaldamisel käsitatakse äriühingute ja muude juriidiliste isikute või organiseeritud ühenduste hariliku viibimiskohana peakontori asukohta.

Majandustegevusega tegeleva füüsilise isiku harilikuks viibimiskohaks on tema peamine tegevuskoht.

2. Kui leping sõlmitakse filiaali, agentuuri või muu üksuse tegevuse käigus või kui lepingu järgi lasub lepingu täitmine sellisel filiaalil, agentuuril või üksusel, käsitatakse hariliku viibimiskohana filiaali, agentuuri või muu üksuse asukohta.

3. Hariliku viibimiskoha kindlaksmääramisel lähtutakse lepingu sõlmimise ajast.

Artikkel 20

Tagasisaate ja edasiviite välistamine

Käesolevas määruses osutatud riigi õiguse kohaldamine tähendab kõnealuses riigis kehtivate õigusnormide, välja arvatud sealsete

rahvusvahelise eraõiguse normide kohaldamist, kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti.

Artikkel 21

Kohtu asukoha riigi avalik kord

Käesolevas määruses osutatud riigi õiguse sätte kohaldamisest võib keelduda üksnes siis, kui selle kohaldamine on ilmselgelt vastuolus kohtu asukoha riigi avaliku korraga.

Artikkel 22

Riigid, kus kehtib mitu õigussüsteemi

1. Kui riik koosneb mitmest territoriaalüksusest, millest igaüks kehtivad lepinguliste võlasuhte suhtes oma õigusnormid, peetakse iga territoriaalüksust käesoleva määruse alusel kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel riigiks.

2. Liikmesriik, kus eri territoriaalüksustes kehtivad lepinguliste võlasuhte suhtes eri õigusnormid, ei ole üksnes selliste üksuste õigusaktide vahelise konflikti korral kohustatud käesolevat määrust kohaldama.

Artikkel 23

Seos ühenduse õiguse muude sätetega

Käesolev määrus, välja arvatud artikkel 7, ei piira selliste ühenduse õigusnormide kohaldamist, milles on sätestatud konkreetsetes valdkonnas lepinguliste võlasuhetega seotud rahvusvahelise eraõiguse normid.

Artikkel 24

Seos Rooma konventsiooniga

1. Käesolev määrus asendab liikmesriikides Rooma konventsiooni, välja arvatud nende liikmesriikide territooriumide puhul, mis kuuluvad nimetatud konventsiooni territoriaalsesse reguleerimisalasse, kuid mis jäävad väljapoole käesoleva määruse reguleerimisala vastavalt asutamislepingu artiklile 299.

2. Niivõrd, kui võrd käesolev määrus asendab Rooma konventsiooni sätteid, käsitatakse mis tahes viidet nimetatud konventsioonile viitena käesolevale määrusele.

Artikkel 25

Seos kehtivate rahvusvaheliste konventsioonidega

1. Käesolev määrus ei piira selliste rahvusvaheliste konventsioonide kohaldamist, mille osalisteks käesoleva määruse vastuvõtmise ajal on üks liikmesriik või mitu liikmesriiki ning milles on sätestatud lepinguliste võlasuhetega seotud rahvusvahelise eraõiguse normid.

2. Käesolev määrus on siiski üliluslik konventsioonide suhtes, mis on sõlmitud üksnes kahe või enama liikmesriigi vahel, sellisel määral, mil need konventsioonid käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi.

Artikkel 26

Konventsioonide loetelu

1. Liikmesriigid teatavad 17. juuniks 2009 komisjonile artikli 25 lõikes 1 osutatud konventsioonide loetelu. Pärast nimetatud kuupäeva teatavad liikmesriigid komisjonile kõigist nende konventsioonide denonsseerimistest.

2. Komisjon avaldab kuue kuu jooksul pärast lõikes 1 osutatud teate saamist *Euroopa Liidu Teatajas*

- a) lõikes 1 osutatud konventsioonide loetelu;
- b) lõikes 1 osutatud konventsioonide denonsseerimised.

Artikkel 27

Läbivaatamisklausel

1. Komisjon esitab 17. juuniks 2013 Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanekud käesoleva määruse muutmiseks. Aruanne sisaldab

- a) uuringut kindlustuslepingute suhtes kohaldatava õiguse kohta ja hinnangut kehtestatavate sätete mõju kohta, kui neid on, ning

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepinguga.

Strasbourg, 17. juuni 2008

Euroopa Parlamendi nimel

president

H.-G. PÖTTERING

Nõukogu nimel

eesistuja

J. LENARČIČ

- b) hinnangut artikli 6 rakendamise kohta, eelkõige seoses ühenduse õiguse sidususega tarbijakaitse valdkonnas.

2. Komisjon esitab 17. juuniks 2010 Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande nõudeõiguse loovutamist või ülemineku kehtivusest kolmandate isikute suhtes ning loovutatud nõudeõiguse eelisseisundist teise isiku õiguste suhtes. Selle aruandega kaasneb vajaduse korral ettepanek muuta käesolevat määrust ning hinnang kehtestatavate sätete mõju kohta.

Artikkel 28

Ajaline kohaldatavus

Käesolevat määrust kohaldatakse lepingute suhtes, mis on sõlmitud pärast 17. detsembrist 2009.

IV PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 29

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 17. detsembrist 2009, välja arvatud artikkel 26, mida kohaldatakse alates 17. juunist 2009.